

Det fordømte folkeslag
af Annegerd Lerche Kristiansen
Politiken, August 2009

Sidste lørdag modtog fotografen Joakim Eskildsen kronprinseparrets stjernedryspris for sine fotografier. Et af fotoprojekterne, 'The Roma Journeys' strakte sig over syv år, syv lande og uendelig mange fordomme.

I starten var det hårdt. Joakim Eskildsen kunne ikke sproget. Frøs i de 20 minusgrader, der blæste ude og ind i huset. Og brugte dagene på at kløve brænde og hente vand til Maamis hus, hvor han sov krøllet sammen på sofaen. Med vabler på fingrene. Alligevel blev han »besat«, som han selv kalder det. Romaerne, der boede i de små, nedslidte huse uden hverken vand eller varme, trampede sig frem og tilbage gennem den dybe sne. Og frøs af helvede til. Men de var glade, mens de gjorde det. Gæstfri. Den 68-årige kvinde Magda, eller Maami (mormor, red.), som hun blev kaldt, kendte han slet ikke, da han ankom til udkanten af landsbyen Heveraranyos i Ungarn, hvor romaerne holdt til. Alligevel tilbød hun ham sin sofa, hvor han havde sovet siden. Det var rørende. Og ville aldrig være sket i Danmark, tænkte han. Dengang i januar 2000 var første gang, at fotografen Joakim Eskildsen stiftede bekendtskab med romaerne. De efterfølgende seks år gjorde han ikke andet. Med sin finlandssvenske fru Cia Rinne rejste han rundt i Indien, Frankrig, Rumænien, Grækenland, Ungarn, Finland og Rusland for at portrættere det forfulgte og fordømte folkeslag. Sidste lørdag blev Joakim Eskildsen så belønnet for sit arbejde. 50.000 kroner og titel af stjernedrysprisvinder modtog han i forbindelse med Kronprinseparrets Priser. Derved kan han ligge endnu en pris til stablen, der indtil videre har hobet sig op med 33 legater og priser gennem årene. Men egentlig vidste Joakim Eskildsen slet ikke, hvad han ledte efter dengang i 2000. Han og Cia Rinne var netop blevet færdig med fotobogen 'iChickenMoon' om deres ophold blandt indbyggerne i landsbyer i Sydafrika, og nu rejste han rundt på må og få for at blive inspireret. Til Berlin. Polen. Og så Heveraranyos.

Et forkert billede af et folkeslag

Hos Maami gik det stærkt. I takt med at brændet blev kløvet og vandet hentet, lærte Joakim Eskildsen gennem fagter og tegninger at kommunikere med hende og alle de andre romaer. Og blev suget ind i deres verden. Af kurveflettere, musikere og »fantastisk inspirerende mennesker«. »Jeg blev fuldstændig fyr og flamme af at være i Heveraranyos. Det gav pludselig så meget mening. Romaerne der havde ingenting, men var så utrolig hjertevarme. Det stod i stærk kontrast til den skræmmepropaganda, jeg var vokset op med, hvor de blev fremstillet som tiggere og tyve«, siger han. Efter et par uger på Mamis sofa rejste Joakim Eskildsen hjem igen, men vendte tilbage med Cia Rinne et par måneder senere. Sammen besluttede de sig for at skildre romaerne gennem fotografi og interviews. De ville forsøge at komme fordommene om romaere til livs og i stedet tegne et mere ærligt billede af dem ved at rejse rundt og skildre deres liv i flere lande. »Desværre findes der så utrolig meget litteratur om romaerne, som er rigtig dårlig og ensidig. Du har en befolkning, hvor promiller skiller sig ud, som eksempelvis de, der tigger i København. Men den måde, der bliver fokuseret på romaer, svarer til kun at fortælle om alkoholikere i Danmark og ikke andet. Det tegner et fuldstændig forkert billede af et folkeslag«, siger han. Indtil nu er missionen om en mere fyldestgørende portrættering af romaer godt i gang med at lykkes. Romarejserne sluttede, da Joakim Eskildsen og Cia Rinne efter seks år på farten stod i den situation at se selv skulle ha barn, og efter halvandet års redigering af de tusindvis af billeder udkom bogen 'The Roma Journeys' i 2007. Med billeder af romaer i sorg, glæde, laser og festskrud forsøger den at vise romaerne, som de er. Vidt forskellig. Indtil nu er billederne blevet udstillet i lande som USA, Sverige, Østrig, Litauen, Frankrig, Polen, Danmark, England, Schweiz, Grækenland og Finland.